וריש לקיש אמר בשוחט בעלי מומין בחוץ תהי בה רבי אלעזר לר' יוחנן שחיטה מתרת והלא זריקה מתרת לריש לקיש שחיטה מתרת והלא פדייה מתרת אישתמיטתיה הא דרבי שמעון [א]כל העומד לזרוק כזרוק דמי וכל העומד לפדות כפדוי דמי כל העומד לזרוק כזרוק דמי דתניא [ב]רבי שמעון אומר יש נותר שהוא מטמא טומאת אוכלין ויש נותר שאינו מטמא טומאת אוכלין כיצד לן לפני זריקה אינו מטמא טומאת אוכלין לאחר זריקה מטמא טומאת אוכלין וקיימא לן מאי לפני זריקה קודם שנראה לזריקה לאחר זריקה לאחר שנראה לזריקה קודם שנראה לזריקה לן מאי היא דלא הויא שהות ביום למזרקיה דשחטיה סמוך לשקיעת החמה ואינו מטמא טומאת אוכלין לאחר שנראה לזריקה לן דהויא שהות ביום למזרקיה מטמא טומאת אוכלין אלמא כל העומד לזרוק כזרוק דמי וכל העומד לפדות כפדוי דמי דתניא רבי שמעון אומר

פרה

בעלי מומין. שחיטתן היתר[ג] בחוץ: **תהי.** לשון מריח בקנקן כמו תהי ליה אקנקניה (ב"ב ד' כב.). כלומר דייק לה רבי אלעזר ופריך לרבין אליבא דרבי יוחנן וכי שחיטתו מתרת והלא זריקה מתרת ובשעת טביחה שחיטה שאינה ראויה היא: **אישתמיטתיה.** לרבי אלעזר הא דלר' שמעון כל העומד כו': **וכל העומד לפדות כו'.** ובעלי מומין כפדוים דמו הואיל ועומדין לכך. ובבעלי מומין מעיקרן עסקינן דאי בשקדם הקדישן את מומן תו לא חזו לפדיון משנשחטו דשמעינן ליה לרבי שמעון בן לקיש אליבא דר' שמעון בשמעתא בתרייתא דמסכת תמורה (ד' לג:) קדשי מזבח בכלל העמדה והערכה ומשנשחטה אינה יכולה לעמוד אבל בבעל מום מעיקרו מודה: **יש נותר שמטמא כו'.** לרבי שמעון איסורי הנאה אין מטמאין טומאת אוכלין דדריש מכל האוכל אשר יאכל[ד] אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים או לנכרי או לישראל קרוי אוכל בפרק קמא דבכורות (ד' ט:) ואם היתה לה שעת היתר הנאה משנשחטה ירדה עליו דין קבלת טומאה ואפילו נאסר לאחר כן מקבלת טומאה: **לן לפני זריקה.** קדשים הנפסלין להיות נותר בלילה אחת כגון תודה וקדשי קדשים כולן אם לא נזרק דמן ולא ניתר באכילה אין מטמא טומאת אוכלין: **וקיימא לן.** בפרק המנחות והנסכים[ה] דהאי לפני זריקה קודם שנראה לזריקה קאמר דלא הוה ליה שהות ביום דלאו עומד לזרוק ביום הוה דליכא למימר כזרוק דמי לשויה אוכלא: **לן.** לאחר שנראה לזריקה דהוי שהות ביום אוכלא הוא אלמא כזרוק דמי:

פרה

ור"ל אמר כו'. ר"ש לקיש לא קאי אסוגיא דידן דלדידיה לא צריך למימר דרבי שמעון קאי אמילתא אחריתי אלא לפי דבריו דמוקי מתניתין לעיל (ד' סח:) כשהקדישו בעלים ביד גנב מוקי לה בשוחט בעלי מומין בחוץ: **בשוחט** בעלי מומין בחוץ. פי' בקונטרס דבבעלי מומין מעיקרא עסקינן דאי בשקדם הקדשן למומן תו לא חזו לפדיון משנשחטו דשמעינן ליה לר"ל אליבא דרבי שמעון בשמעתא בתרייתא דתמורה (ד' לג:) דקדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה ומשנשחטה אין יכולה לעמוד ובבעל מום מעיקרו מודה ורבינו תם מפרש דבשעת פירכוס בעודן יכולין לעמוד בני העמדה והערכה נינהו כדאמרינן בפ"ב דחולין (ד' ל. ושם) ומיהו לאותן המפרשים דבשחיטה גמורה אין מועיל פירכוס כמו שפירשתי לעיל (עמוד א[ו]) צריך לאוקמי בבעל מום מעיקרו כמו שפי' בקונטרס: **והלא** זריקה מתרת. למאן דמוקי לה כשנשפך הדם פריך דאי למאן דאמר שלא לשם בעליהן כיון דנשחט ונזרק בהכשר שחיטה ראויה היא בלא טעם כל העומד לזרוק כזרוק דמי ואף על גב דבפרק אותו ואת בנו (חולין ד' פ: ושם[ז]) בעי למימר דכל שחיטת קדשים שחיטה שאין ראויה היא לא קיימא מסקנא הכי אלא במסקנא משמע היכא דנזרק הדם לבסוף שחיטה ראויה היא אע"פ שלא היה עומד לזרוק כגון באותו ואת בנו דהוי מחוסר זמן דלא אמרינן לרבי שמעון כזרוק דמי אלא במקום שמצוה לזרוק כדאמר בפרק המנחות והנסכים (מנחות דף קא: ושם) בשלמא פרה עומדת לפדותה פירוש דאם מצא נאה ממנה מצוה לפדותה אלא הני מנחות אין מצוה לפדותן ובכריתות בפ' אשם תלוי (ד' כד:) אמר בהדיא איסור דאמר רבי שמעון במידי דעומד לזרוק והכי איתא הגירסא בספרים אלא אמר רבא ה"ק רב המנונא אין מלקות אותו ואת בנו נוהג בקדשים (א) דכיון דכל כמה דלא נזרק דם לא משתרי בשר בעידנא דקא שחיט הויא התראת ספק ולא שמיה התראה ולא לקי משמע למאן דאמר שמה התראה לקי אם כן שחיטה ראויה היא היכא דנזרק לבסוף ובקונטרס פי' התם דגרס אין מלקות אותו ואת בנו בקדשים ולא יותר ולא משום דהוו התראת ספק אלא משום דמחוסר זמן הוא דשחיטה שאינה ראויה היא וקשה לר"י אי חשיב מחוסר זמן ואסור לשוחטו משום אותו ואת בנו אם כן הוא לוקה משום לא תשחטו כיון דאמר רחמנא אותו ואת בנו נוהג בקדשים וא"ת אלא בשחיטה שאין ראויה בעל כרחך גזירת הכתוב כך היא שהיא כשחיטה הראויה להתחייב עליה מידי דהוה אשחוטי חוץ (ב) ואע"ג דלמידי אחרינא חשיב שחיטה שאינה ראויה לענין שחוטי חוץ מיהא מחייב כיון שאין האיסור מחמת דבר אחר ה"נ באותו ואת בנו וא"ת ואמאי צריך בפרק בתרא דזבחים (דף קיג:) למעוטי רובע ונרבע דלא מחייב משום שחוטי חוץ מלכתיב ואל פתח אהל כו' תיפוק ליה דשחיטה שאין ראויה היא מחמת איסור אחר ודוחק לומר דלרבנן איצטריך קרא ולא לרבי שמעון ויש שהיו רוצים לתרץ דאע"ג דבעלמא ילפינן מוטבוח טבח והכן בשחוטי חוץ גופיה סברא הוא דילפינן מגופייהו ואין נראה לר"י דאם כן שוחט טריפת חולין בעזרה אמאי מתיר רבי שמעון בהנאה בספ"ב דקדושין (דף נח. ושם) ובכיסוי הדם (חולין דף פה: ושם) משום דהויא שחיטה שאינה ראויה נילף מגופה דלעולם שחיטת חולין בעזרה שאין ראויה היא דקסבר רבי שמעון חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא אלא משום דאפילו הכי בעינן שלא יהא בה פסול אחר: **והלא** פדייה מתרת. תימה מה פריך דלמא כשנפדית איירי שהרי יכול לפדות אחר שחיטה לפי' הקונטרס דאיירי בבעל מום מעיקרו וכיון דלבסוף נפדה הויא שחיטה ראויה כדמוכח בחולין (דף פ: ושם) ומיהו לפר"ת דמיירי בהקדישו קודם למומו אע"ג דבשעת פירכוס היה יכול לפדות קשיא דמילתא דגנב אין נודע לו שהוא לקדשים עד אחר זמן שכבר אין מפרכס אבל לפירוש הקונטרס קשה מיהו לפירושו נמי מצי למימר דסתם גניבה שחיטה וכל מעשיה בסתר ומיד אחר השחיטה רגילין לאוכלה וסתמא דמילתא לא נודע לו שהיא דהקדש עד שנאכלה דתו לא מיפרקא: **כל** העומד לזרוק כזרוק דמי. תימה דבפרק אותו ואת בנו (חולין דף פ. ושם) אמר רבי אושעיא כולה מתניתין דלא כרבי שמעון כו' עד קדשים בפנים מכדי שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא דכל כמה דלא זרק הדם לא משתרי בשר שני אמאי סופג את הארבעים ופסול כלומר דחשבינן ליה לקמא כאילו קטליה והוה ליה שני כשר גמור ואמאי חשיב ליה שחיטה שאין ראויה נהי דלא משתרי בשר אלא בזריקת הדם הלא משעת שחיטה הוי כזרוק דלכל העומד לזרוק כזרוק דמי ומפרש רבינו תם דרבי אושעיא לית ליה כל העומד לזרוק כזרוק דמי אלא סבירא ליה כתנא קמא דמתניתין דהתם (ד' פא:) דתנן השוחט ונמצאת טריפה השוחט פרת חטאת רבי שמעון פוטר דלא מחייב משום אותו ואת בנו דשחיטה שאין ראויה היא ולית ליה כל העומד לפדות כפדוי דמי והתם בגמרא פריך עלה מההיא דפרה מטמא טומאת אוכלין ומשני פרת חטאת אינה משנה אבל ר' אושעיא סבר דאדרבה מתניתין דהתם עיקר וההיא דפרה ליתא ועוד י"ל דקסבר ר' אושעיא כיון דלא אמרינן כזרוק דמי עד שיתקבל בכוס כדמשמע בפ"ק דפסחים (דף יג: ושם) דמצוה הוא להמתין מלזרוק עד שתתקבל כל דם הנפש הלכך בגמר השחיטה שעדיין לא נתקבל כל הדם לא אמרינן כזרוק דמי ועי"ל דקסבר ר' אושעיא דאפילו הוי כזרוק בשעת שחיטה כיון דבשחיטה לחודה לא משתרי בשר אלא מחמת דהוי כזרוק לא הוי דומיא דטבוח טבח והכן ושחיטה שאין ראויה היא וא"ת ובריש המנחות והנסכים (מנחות דף קא: ושם) פריך ליה לר' אושעיא מכדי שמעינן ליה לר' שמעון כל העומד לזרוק כזרוק דמי כו' ומיהו סוגיא דשמעתין חשיב ליה שפיר שחיטה ראויה וכן במסקנא דהתם וכי היכי דפריך התם ארב המנונא הוי מצי למפרך לר' אושעיא וכי היכי דמתרץ לרב המנונא הוי מצי למתרץ לרבי אושעיא דהא דלא מוקי מתניתין כרבי שמעון משום דלרבי שמעון שני אין סופג את הארבעים דה"ל התראת ספק ור"ת לא גרס ושני אמאי סופג את הארבעים ופסול דשני (ה)כבר נפסל דשחיטה ראשונה שחיטה ראויה היא כיון דנזרק הדם בהכשר והוי שני מחוסר זמן אלא גרסינן אמאי סופג את הארבעים ותו לא ומן השני דייק דשחיטה שאינה ראויה היא ואמאי סופג את הארבעים הא ה"ל התראת ספק דשמא לא יזרוק וכזרוק לא הוי כיון דאין מצוה לזורקו ופריך פשיטא דהכי איתא דהיאך ילקה דהא התראת ספק היא ועוד דאסור לזרוק הדם ופשיטא דלא תגמר השחיטה ומשני קדשים כו' והשתא מרבי אושעיא לא מצי פריך מידי אלא לרב המנונא:

פרה

מסורת הש"ס

א) פסחים דף יג: [מנחות עט: קב: כריתות כד: תמורה כג.], ב) מנחות דף קא: [תוספתא דעוקצין פ"ג], ג) בס"א: היתר שחיטתן, ד) [ויקרא יא], ה) [מנחות קא.], ו) [ד"ה שחיטה], ז) [ד"ה דכתה], ח) נ"א כ"י שפיר נפסל,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והלא זריקה וכו' נוהג בקדשים מ"ט דכיון דכל כמה וכו' משמע דלמאן דאמר: (ב) בא"ד דאע"ג דלמידי אחריני:

מוסף רש"י

כל העומד לזרוק. שאינו מחוסר אלא זריקה, כזרוק דמי. לחול עליו כל שם פסולי קדשי קדשים, אבל לאשתרויי לא משתרי עד דזריק (פסחים יג.). לן לפני זריקה. לא היתה לו שעת הכושר (מנחות קא.).